

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/4/2016
Identifikačné číslo spisu:	4413217121
Dátum vydania rozhodnutia:	01.02.2017
Meno a priezvisko:	JUDr. Lubor Šebo
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:4413217121.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne N. G., bývajúcej v H., zastúpenej JUDr. Janou Závodskou, advokátkou v Košiciach, Alžbetina 3, proti žalovanej Rapid life životná poisťovňa, a. s., so sídlom v Košiciach, Garbiarska 2, zastúpenej splnomocnenkyňou MST PARTNERS, s. r. o., so sídlom v Bratislave, Laurinská 3, o zrušenie rozhodcovského rozsudku, vedenom na Okresnom súde Nové Zámky pod sp. zn. 13C/184/2013, o dovolaní žalovanej proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre z 30. apríla 2014 sp. zn. 5Co/348/2014, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a .

Žalobkyňa má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Nitre (ďalej len „odvolací súd“) zhora označeným uznesením zmenil uznesenie Okresného súdu Nové Zámky (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) z 18. novembra 2013 č. k. 13C/184/2013-163 v znení opravného uznesenia z 31. marca 2014 č. k. 13C/184/2013-208 (o prerušení konania do právoplatného skončenia konania sp. zn. II. ÚS 382/2013, vedeného na Ústavnom súde Slovenskej republiky, ďalej tiež len „ústavný súd“) tak, že návrh žalovanej na prerušenie konania zamietol. Odvolací súd, na rozdiel od prvoinštančného, považoval prerušenie konania za nedôvodné, keďže mal za to, že na zabezpečenie pokračovania konania vo veci bolo možné prijať iné vhodné opatrenia.

2. Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podala včas dovolanie žalovaná (ďalej aj „dovolateľka“). Navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej tiež len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) uznesenie odvolacieho súdu zmenil tak, že uznesenie súdu prvej inštancie potvrdí a prizná jej nárok na náhradu trov dovolacieho konania. Dovolanie odôvodnila postihnutím konania inou vadou, majúcou za následok nesprávne rozhodnutie vo veci aj nesprávnym právnym posúdením veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ a c/ Občianskeho súdneho poriadku č. 99/1963 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení, ďalej len „O. s. p.“), vyvodzujúc pritom prípustnosť dovolania z ustanovenia § 239 ods. 1 písm. a/ O. s. p. Správnym podľa nej nie je názor odvolacieho súdu, podľa ktorého je možnosť prerušenia konania podmienená

zlyhaním skoršieho pokusu o urobenie iných vhodných opatrení a aj názor, podľa ktorého sa v dovolateľkou iniciovanom konaní na ústavnom súde (týkajúcom sa sťažnosti proti uzneseniu najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo 1/2012) nerieši otázka významná pre konanie na prvoinštančnom súde, treba považovať za prísne formalistický, keďže podľa nej názor ústavného súdu ovplyvní aj rozhodovanie súdov v iných konaniach s obdobným predmetom.

3. Žalobkyňa navrhla dovolanie zamietnuť. Zastáva názor, že prijatie sťažnosti ústavným súdom na ďalšie konanie pokračovaniu v konaní nebráni, keďže prvoinštančný súd dokáže zaujať stanovisko k prejednávanej veci bez toho, aby musel vyčkáť na rozhodnutie ústavného súdu, nakoľko ústavný súd bude posudzovať, či postupom najvyššieho súdu došlo k porušeniu základných práv žalovanej, čo ale nemá vplyv na konanie v tejto veci.

4. Dňa 1. júla 2016 nadobudol účinnosť Civilný sporový poriadok (zákon č. 160/2015 Z. z., ďalej len „C. s. p.“). Najvyšší súd, prístupujúci k rozhodovaniu v tejto veci po 1. júli 2016, postupoval na základe úpravy z prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 C. s. p. (podľa ktorého ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti) už podľa tohto zákona. Keďže však dovolanie tu bolo podané ešte pred 1. júlom 2016, podmienky jeho prípustnosti bolo nutné posúdiť podľa právneho stavu existujúceho v čase podania dovolania, teda podľa príslušných ustanovení O. s. p. Dôvodom pre takýto postup je nevyhnutnosť rešpektovania základných princípov C. s. p. o spravodlivosti ochrany porušených práv a právom chránených záujmov tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty, vrátane naplnenia legitímnych očakávaní účastníkov dovolacieho konania, ktoré začalo, avšak neskončilo za účinnosti skoršej úpravy procesného práva (Čl. 2 ods. 1 a 2 C. s. p.), ako aj ďalšieho základného princípu o potrebe ústavne konformného i eurokonformného výkladu noriem vnútroštátneho práva (Čl. 3 ods. 1 C. s. p.).

5. Najvyšší súd ako súd, ktorého funkčná príslušnosť na prejednanie dovolania a rozhodnutie o ňom ostala zachovaná i po nadobudnutí účinnosti nových kódexov civilného procesného práva (v tejto súv. por. tiež § 10a ods. 1 O. s. p., § 35 C. s. p. i nedostatok osobitnej úpravy v Civilnom mimosporovom poriadku, teda v zákone č. 161/2015 Z. z.), po zistení, že dovolanie bolo podané proti právoplatnému uzneseniu odvolacieho súdu oprávnenou osobou v zákonom ustanovenej lehote (§ 240 ods. 1 O. s. p.) a že tu ide o uznesenie, proti ktorému je dovolanie prípustné (podľa § 239 ods. 1 písm. a/ O. s. p.), preskúmal napadnuté uznesenie i konanie mu predchádzajúce a dospel k záveru, že dovolanie žalovanej nie je dôvodné.

6. Predovšetkým k otázke prípustnosti dovolania sa žiada uviesť, že i keď ustanovenie § 239 ods. 3 O. s. p. v znení zákona č. 353/2014 Z. z. vylúčilo (o. i.) prípustnosť dovolania aj u uznesení odvolacích súdov o prerušení alebo neprerušení konania (pričom v prejednávanej veci ide práve o druhý z tu uvádzaných prípadov), takáto úprava nadobudla účinnosť až 1. januára 2015 (v tejto súv. por. čl. I bod 11 a čl. IV novelizácie O. s. p., o ktorej je tu reč), teda až po podaní dovolania, ku ktorému v tejto veci prišlo už 7. augusta 2014 (tu napokon por. č. I. 218-220 spisu). Dovolanie proti zmeňujúcemu uzneseniu odvolacieho súdu preto bolo prípustným bez ohľadu na povahu takýmto rozhodnutím riešenej otázky.

7. Dovolací súd je podľa ustanovenia § 242 ods. 1 O. s. p. viazaný uplatneným dovolacím dôvodom; z tzv. úradnej povinnosti (ex offio) skúma iba vady uvedené v § 237 O. s. p. a iné vady konania len vtedy, pokiaľ by mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Vady v zmysle § 237 O. s. p. dovolaním namietané neboli a ani zo spisu žiadne nevyplývajú. Podobne to bolo s inou vadou, ktorá bola dovolaním zmienená len všeobecne, avšak dovolateľka nekonkretizovala, v čom by takáto vada mala spočívať. Dovolací súd preto skúmal správnosť napadnutého uznesenia len z hľadiska riadne uplatneného dovolacieho dôvodu, ktorým bola nesprávnosť právneho posúdenia veci. Dospel pritom k záveru, že právny záver odvolacieho súdu o nesplnení podmienok na prerušenie konania, treba považovať za správny.

8. Z obsahu spisu je zrejmé, že žalobkyňa v žalobe argumentuje rozhodnutiami najvyššieho súdu (sp. zn. 6 Cdo 1/2012, 6 Cdo 228/2011 a 3 Cdo 146/2011), ústavného súdu (sp. zn. III. ÚS 34/2012 a III. ÚS

264/2012), ako aj ďalšími rozhodnutiami okresných a krajských súdov. Žalovaná navrhla podaním, doručeným prvoinštančnému súdu 13. novembra 2013, konanie o zrušenie rozhodcovského rozsudku prerušiť. Svoj návrh odôvodnila konaním prebiehajúcim na ústavnom súde pod sp. zn. II. ÚS 382/2013, ktorého predmetom je ústavná sťažnosť proti uzneseniu najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo 1/2012 (na ktoré sa žalobkyňa v žalobe odvoláva). Žalovaná sa domnieva, že vzhľadom na rozhodnutie totožného senátu ústavného súdu v obdobnej veci (keď nálezom sp. zn. II. ÚS 499/2012 z 10. júla 2013 ústavný súd konštatoval porušenie základného práva na spravodlivý proces postupom najvyššieho súdu vo veci sp. zn. 2 Cdo 5/2012, ktoré rozhodnutie preto ústavný súd zrušil) je tu predpoklad na podobný postup ústavného súdu (keďže aj rozhodnutia najvyššieho súdu vydané vo veciach ním vedených pod sp. zn. 2 Cdo 5/2012 a 6 Cdo 1/2012) sú takmer totožné.

9. Podľa § 109 ods. 2 písm. c/ O. s. p. pokiaľ súd neurobí iné vhodné opatrenia, môže konanie prerušiť, ak prebieha konanie, v ktorom sa rieši otázka, ktorá môže mať význam pre rozhodnutie súdu, alebo ak súd dal na takéto konanie podnet.

10. I keď účelom práve odcitovaného ustanovenia je možnosť súdu prerušiť konanie najmä z dôvodu hospodárnosti konania, jeho aplikácia prichádza do úvahy aj v prípadoch, v ktorých sa takýmto postupom súdu napĺňa samotný cieľ občianskeho súdneho konania, teda zabezpečenie každému spravodlivej ochrany práv a oprávnených záujmov. Keďže prerušenie konania v tomto prípade závisí od úvahy súdu, dovolací súd by mohol spochybniť rozhodnutie odvolacieho súdu o prerušení, resp. neprerušení konania (zamietnutí návrhu na prerušenie konania), len ak by toto bolo arbitrárne (svojvoľné), t. j. ak by nebolo vôbec odôvodnené, alebo ak by bolo výsledkom aplikácie príslušnej procesnej normy v zjavnom rozpore s jej účelom a zmyslom. V prejednávanej veci však o takýto prípad nejde.

11. K argumentácii dovolateľky nesprávnym právnym posúdením veci odvolacím súdom je pre ozrejmienie potrebné uviesť, že právnym posúdením sa rozumie činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

12. Tu je potrebné poznamenať, že odvolací súd pri svojom rozhodovaní použil správny právny predpis (ktorým bolo na problém prerušenia konania dopadajúce ustanovenie § 109 ods. 2 písm. c/ O. s. p.) a aj ho správne interpretoval, keďže je na úvahe súdu, či zohľadní významnosť návrhom uvádzaného dôvodu na prerušenie konania v takom rozsahu, aby bolo rozhodnutie, vyhovujúce takému návrhu, opodstatnené. Výber vhodného opatrenia (napr. spojenie vecí, prerušenie konania, vyriešenie predbežnej otázky), slúžiaceho účelu racionálnej organizácie postupu pri vedení príslušného konania, má súd podriaďovať aj zákonnej požiadavke rýchlej a účinnej ochrany práv strán sporu v súdnom konaní (§ 6 O. s. p.) a spomedzi viacerých opatrení (prichádzajúcich tu do úvahy) použiť to, ktorým sa ochrana práv zabezpečí čo najrýchlejšie a najúčinnšie. Rozhodujúcim hľadiskom je tu hospodárnosť konania, s prihliadnutím ku ktorej prerušenie konania má predstavovať (vo všeobecnosti) skôr výnimku než pravidlo. Názor o tom, že súd má najskôr zvážiť možnosť iných vhodných opatrení a až keď tieto zlyhajú, môže konanie prerušiť, preto nešlo považovať za neodôvodnený (arbitrárny); najmä ale správnosť posúdenia otázky nutnosti siahnutia (pred uvažovaným prerušením konania) k iným vhodným opatreniam a zlyhania takýchto iných opatrení bola celkom podružnou za stavu konštatovania (odvolacím súdom) neexistencie dôvodu na prerušenie konania a to tým skôr, ak v čase rozhodovania o dovolaní už bol známy i výsledok konania na ústavnom súde, ktorého beh mal podľa dovolateľky viesť k prerušeniu konania v prejednávanej veci.

13. Vzhľadom na pochybnosti dovolateľky o správnosti záverov odvolacieho súdu je potrebné uviesť, že odvolací súd správne vyhodnotil možnosť prvoinštančného súdu vziať do úvahy už prv vydaný nález ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 499/2012 v obdobnej veci, akou bolo konanie ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 382/2013. Prvoinštančný súd má možnosť oboznámiť sa s nálezom ústavného súdu vydaným v

obdobnej veci (je tu možné teda vykonať iné vhodné opatrenie na to, aby konanie pokračovalo) a vziať do úvahy v ňom vyslovené závery. Takýto postup je v záujme zabezpečenia plynulého pokračovania konania a zamietnutie návrhu na prerušenie konania (pokiaľ celkom nepochybne existujú iné vhodné opatrenia súdu) slúži zároveň na ochranu práva strán na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky - ústavného zákona SNR č. 460/1992 Zb. v znení neskorších ústavných zákonov). Zamietnutiu návrhu na prerušenie konania svedčila nepochybne aj skutočnosť, že konanie na ústavnom súde sp. zn. II. ÚS 382/2013 nemá priamy vplyv na vznik, zmenu alebo zánik záväzkov, či práv a povinností strán a možnosť súdu prerušiť konanie, závislá na úvahe súdu nie je ani stranou sporu vynutiteľná.

14. Tým, čo však spôsobilo úplnú bezzákladnosť návrhu na prerušenie konania, bolo to, že pomerne krátko (necelé dva mesiace) po začatí dovolacieho konania ústavný súd v konaní zakladajúcom podľa žalovanej dôvod prerušenia konania v prejednávanej veci už rozhodol (nálezom z 30. septembra 2014 č. k. II. ÚS 382/2013-82, ktorým I. konštatoval nedostatok porušenia základných práv sťažovateľky, totožnej s dovolateľkou, označenými rozhodnutiami všeobecných súdov vrátane uznesenia najvyššieho súdu z 21. marca 2012 sp. zn. 6 Cdo 1/2012 a II. vo zvyšku sťažnostiam sťažovateľky nevyhoveli) a so zreteľom k času vydania takého rozhodnutia bolo treba už usudzovať i na jeho právoplatnosť (nech aj údaj o nej z verejne prístupných údajov na webovom sídle ústavného súdu nevyplýva).

15. So zreteľom na už uvedené preto dovolací súd dovolanie žalovanej smerujúce proti správne uzneseniu odvolacieho súdu ako nedôvodné zamietol (§ 448 C. s. p.). Namieste bolo pritom takéto (vecné) rozhodnutie a nie odmietnutie dovolania, do úvahy prichádzajúce na základe skoršej úpravy procesného práva (tu por. tiež ust. § 243b ods. 5 vety prvej a § 218 ods. 1 písm. e/ O. s. p.). C. s. p. totiž odmietnutie dovolania pre zánik napadnutého rozhodnutia inak nepozná, ak by to však aj bolo inak, o tento prípad by tu nemohlo ísť práve preto, že odvolací súd sa uznesením neskôr napadnutým dovolaním rozhodol - na rozdiel od súdu prvoinštančného - konanie neprerušil a nie naopak. Len u uznesenia prerušujúceho konanie môže ešte pred vecným rozhodnutím o opravnom prostriedku proti nemu dôjsť k nástupu právnej skutočnosti ohraničujúcej trvanie prerušenia konania alebo k uplynutiu času, po ktorý má také prerušenie trvať, kým u uznesenia konanie neprerušujúceho takýto následok z povahy rozhodnutia (na základe ktorého sa má v konaní pokračovať, akoby tu ani návrhu na prerušenie konania nebolo) možným nie je.

16. Pri zamietnutí dovolania bola v dovolacom konaní úspešnou stranou žalobkyňa. Dovolací súd jej preto podľa § 453 ods. 1 C. s. p. v spojení s § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 C. s. p. priznal nárok na náhradu trov (vzniknutých prinajmenšom na právnej službe advokátky za vyjadrenie k dovolaniu a poštovnom v súvislosti s podaním takého vyjadrenia) s tým, že o výške náhrady patrí rozhodnúť súdu prvej inštancie (§ 262 ods. 2 C. s. p.).

17. Toto uznesenie senát najvyššieho súdu prijal pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.